

ROLA FUNDUSZY UNIJNYCH W ZACHOWANIU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO NA PRZYKŁADZIE CHEŁMSKIEGO DOMU KULTURY

Marzena Kacprzak

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Streszczenie. W artykule zawarto tematykę wykorzystania środków pochodzących z funduszy unijnych na rzecz rozwoju kultury. Terenem badań objęto Chełmski Dom Kultury, który umożliwia dostęp do kultury mieszkańcom Chełma oraz aktywnie wykorzystuje środki pozyskiwane z funduszy europejskich na rzecz rozwoju społeczności lokalnej. Kultura to dobro ponadczasowe, odgrywa wielką rolę jako wartość konkretnego obszaru życia społecznego. Zadania realizowane przez ośrodki kultury odnoszone są do społeczności lokalnej, a celem tych działań jest prowadzenie różnych form edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę, co pośrednio utrwała wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Słowa kluczowe: fundusze strukturalne, turystyka, gospodarka turystyczna, dziedzictwo kulturowe, dom kultury, powiat chełmski

WSTĘP

Politykę regionalną utożsamia się z polityką strukturalną, obecnie polityką spójności, która ma na celu przebudowę struktury gospodarczej i pobudzenie rozwoju społeczno-gospodarczego państw członkowskich [Grosse 2000]. Zastosowanie wspólnotowych środków finansowych ma wpływ na poprawę sytuacji gospodarczej i socjalnej w wymiarze całej Wspólnoty [Głąbicka, Drewiński 2003]. Polityka strukturalna ma więc wytworzyć takie warunki, które pozwoliłyby zdobyć i utrzymać silną pozycję gospodarczą danego obszaru jako uczestnika rynku globalnego [Szlachta 2000].

Zasadniczym celem polityki strukturalnej – polityki spójności Unii Europejskiej w latach 2007–2013 jest wzrost gospodarczy i zatrudnienia we wszystkich regionach unijnych. W nowych rozporządzeniach dotyczących polityki spójności cele strategiczne Unii Europejskiej skierowane są zwłaszcza na promowanie konkurencyjności i rozwija-

Adres do korespondencji – Corresponding author: Marzena Kacprzak, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Nauk Ekonomicznych, Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu, ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa, e-mail: marzena_kacprzak@sggw.pl

nie gospodarki opartej na wiedzy oraz koncentracji na priorytetach Europejskiej Strategii Zatrudnienia (ESZ), w tym inwestycji w kapitał ludzki, integracji zawodowej i zwalczania dyskryminacji na rynku pracy, wzmacniania zdolności administracyjnych publicznych służb zatrudnienia [Ładysz 2008]. Także istotność kultury w polityce realizowanej przez Unię Europejską odzwierciedla wykorzystanie różnych narzędzi oraz instrumentów na przedsięwzięcia związane z realizacją polityki rozwoju, w tym turystyki. Szczególnie sprawdzoną i dobrą metodą pobudzania aktywności potencjalnych beneficjentów w różnych dziedzinach jest prezentacja tzw. dobrych praktyk, co też ma miejsce w przypadku będącego przedmiotem analizy w niniejszym artykule Chełmskiego Domu Kultury.

GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU CHEŁMSKIEGO

Powiat chełmski w obecnych granicach zajmuje obszar centralnej części historycznej krainy zwanej Ziemią Chełmską. Od stycznia 1999 roku powiat chełmski należy do województwa lubelskiego i jest częścią podregionu lubelskiego [Strategia rozwoju... 2008]. W jego skład wchodzi 15 gmin, w tym 1 miejska i 14 wiejskich. Zajmuje obszar 1885,84 km², który zamieszkuje 79,8 tys. osób, średnia gęstość zaludnienia to 43 osoby na km².

Jednym z największych atutów powiatu chełmskiego jest bezpośrednie położenie przy granicy z Ukrainą. Położenie powiatu i posiadana infrastruktura stanowią dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i nawiązywania kontaktów z partnerami gospodarczymi Ukrainy i innych krajów wschodnich. Powiat utrzymuje ściśle kontakty z rejonem kowelskim, o czym świadczy podpisana w ramach Euroregionu Bug umowa o współpracy. Przez teren powiatu przebiega szlak tranzytowy o znaczeniu międzynarodowym łączący Warszawę z Kijowem przez Lublin, Chełm, Łuck, Równe, Żytomierz. Dzięki prowadzeniu przez samorząd powiatu wielu inwestycji istnieje dobra łączność drogowa między poszczególnymi gminami w powiecie.

Powiat chełmski jest regionem o charakterze rolniczym. Gleby uprawne zajmują 92 809 ha, jakość gleb jest zróżnicowana – na północy powiatu przeważają gleby słabe, a na południu i zachodzie gleby bardziej urodzajne. Gospodarstwa rolne znajdują się głównie w rękach rolników indywidualnych, a dominującą grupę stanowią gospodarstwa do 10 ha. W produkcji roślinnej największy udział mają zboża, ziemniaki i buraki cukrowe. Produkcja zwierzęca to przede wszystkim hodowla bydła i trzody chlewnej. Możliwości działalności gospodarczej w obszarze rolnictwa poza produkcją roślinną i zwierzęcą leżą w takich dziedzinach, jak rozwój rolnictwa ekologicznego i przetwórstwo rolno-spożywcze. Działalność produkcyjna i usługowa skoncentrowana jest wokół Chełma oraz w Rejowcu Fabrycznym [Powiat – informacje ogólne].

Powiat chełmski stanowi dużą bazę surowców pochodzenia roślinnego, dlatego też największe możliwości inwestowania daje przemysł rolno-spożywczy. Małe zanieczyszczenie środowiska naturalnego i malejące zużycie nawozów sztucznych sprzyjają produkcji zdrowej żywności. Zasadniczym celem ochrony krajobrazu jest zabezpieczenie wszystkich wartości przyrodniczych, których dotychczasowa gospodarka nie zdołała przekształcić lub zniszczyć. Realizowane jest to przez tworzenie parków i obszarów chronionego krajobrazu.

Na koniec grudnia 2009 roku w powiecie chełmskim mieszkało ogółem 79 781 osób. Ludność powiatu chełmskiego cechuje się strukturą wiekową zbliżoną do średniej w skali województwa i kraju. Odsetek osób w wieku produkcyjnym rośnie. Głównym ośrodkiem miejskim jest Chełm, który dysponuje znacznym potencjałem demograficznym i stanowi centrum aktywności gospodarczej i społecznej powiatu.

Rynek pracy w powiecie jest konsekwencją rolniczego charakteru gospodarki, struktury wykształcenia mieszkańców, a także bliskiego sąsiedztwa Chełma oferującego alternatywne zatrudnienie w sektorze przemysłu i usług. Jak przedstawia tabela 1, na koniec czerwca 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmie zarejestrowanych było 8496 osób bezrobotnych, w tym w powiecie chełmskim 4891 osób. Liczba bezrobotnych kobiet wyniosła w powiecie 2614, w mieście Chełm 1939.

W 2009 roku Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie objął różnymi formami aktywizacji zawodowej 4158 osób bezrobotnych. Były to przede wszystkim staże w liczbie 2101. Ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego utworzono 1372 miejsc, z Funduszu Pracy – 711 miejsc, z PFRON – 18 miejsc pracy. W powiecie chełmskim utworzono 690 miejsc dla stażystów, w mieście Chełm – 1411. Były to głównie miejsca pracy w zawodach: fizjoterapeuta, masażysta, pracownik biurowy, sprzedawca, pomoc nauczyciela, kosmetyczka, fryzjer, barman, pomoc kuchenna, salowa, robotnik gospodarczy.

Miejsce pracy interwencyjnej dla bezrobotnych zorganizowano 106, w tym w powiecie chełmskim – 66, w mieście Chełm – 40. Były to głównie takie zawody, jak: pracownik administracyjny, sprzedawca, kucharz, magazynier, pracownik gospodarczy, kelner, barman, instruktor terapii, szwaczka, opiekunka domowa. Roboty publiczne związane były z porządkowaniem dróg i chodników, remontem oraz pomocą dla rolników przy wypełnianiu wniosków o dopłaty bezpośrednie ze środków UE.

PRZEDSIĘWZIĘCIA SŁUŻĄCE ZACHOWANIU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Od 1 lipca 1999 roku ze względu na zmiany administracyjne w kraju (likwidacja województwa chełmskiego i przekształcenie w powiat chełmski), Wojewódzki Dom Kultury połączył się z Miejskim Ośrodkiem Kultury i otrzymał nową nazwę Chełmski Dom Kultury (instytucja samorządowa – miejska). Chełmski Dom Kultury prowadzi szeroko zakrojoną promocję działań kulturalnych realizowanych na terenie powiatu i miasta Chełm. Takie działania mają na celu uzyskanie jak najlepszego wizerunku placówki oraz zachęcenie potencjalnych odbiorców do korzystania z dóbr kultury. Usługi kulturalne kierowane są do różnych grup wiekowych: dzieci, młodzieży, dorosłych i ludzi starszych. Beneficjentami działań i funkcji spełnianych przez dom kultury są nie tylko mieszkańcy, ale także turyści przebywający na terenie powiatu chełmskiego.

Celem analizowanej instytucji jest prowadzenie takich form pracy, które przyciągną jak największą liczbę uczestników, zarówno tych, co zaprezentują swoje osiągnięcia, jak i tych którzy je obejrzą. Wśród realizowanych form pracy możemy wyszczególnić [Zbrońska 2009]:

Tabela 1. Rynek pracy w powiecie chełmskim i mieście Chełm (stan na 30.06.2010 r.)
 Table 1. Labour market in Chełm powiat and city (30.06.2010)

Wyszczególnienie	Powiat chełmski	Miasto Chełm
Liczba bezrobotnych ogółem	4891	3605
• Spadek w stosunku do poprzedniego miesiąca (osób/%)	-163/-3,2%	-160/-4,3%
• Wzrost w odniesieniu do analogicznego miesiąca roku ubiegłego	+79/+1,6%	+76/+2,2%
Nowo zarejestrowani w miesiącu	569	408
w tym: z prawem do zasiłku	76	80
Wyłączeni z ewidencji w danym miesiącu	732	568
w tym: z powodu podjęcia pracy	215	184
Wybrane kategorie bezrobotnych		
Liczba bezrobotnych kobiet	2614	1939
Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	53,4%	53,8%
Bezrobotni z prawem do zasiłku	741	616
Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	15,1%	17,0%
Bezrobotni bez prawa do zasiłku	4150	2989
Udział wśród ogółu zarejestrowanych	84,9%	83,0%
Osoby bezrobotne do 25. roku życia	1276	735
Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	26,1%	20,4%
Osoby długotrwale bezrobotne	2453	1671
Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	50,1%	46,4%
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	726	659
Udział wśród ogółu zarejestrowanych	14,8%	18,3%
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (absolwenci)	296	194
Liczba bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy według stanu na koniec miesiąca sprawozdawczego	72	60
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	1415	872
	28,9%	24,2%
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	1962	1123
	40,1%	31,1%
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	779	414
Osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18. roku życia	409	353
Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	90	72
Bezrobotni niepełnosprawni	199	215
Niepełnosprawni poszukujący pracy	56	80

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie, [w:] www.pup-chelm.samorzady.pl
 Source: Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie, [w:] www.pup-chelm.samorzady.pl

1. Chór Ziemi Chełmskiej „Hejnał” im. Mieczysława Niedźwieckiego, który skupia 40 osób, średnio w roku chór koncertuje około 45 razy (festiwale i koncert zarówno w Polsce i za granicą). Jest organizatorem Międzynarodowych Spotkań Chóralnych.
2. Formacja Tańców Latinoamerykańskich „Takt-Zomar”, Dziecięca Formacja Tańców Latinoamerykańskich „Mały Takt-Zomar” i Klub Tańca Towarzyskiego Takt oraz grupy ćwiczeniowe, które obejmują pracą artystyczną ponad 280 uczestników. Każ-

- dego roku formacje uczestniczą w zgrupowaniach kondycyjnych w czasie wakacji, a pary tańca towarzyskiego w letnich warsztatach tanecznych wyjazdowych.
3. Estrada Dziecięca to w 2006 roku 3 grupy taneczne – 100 osób, w 2007 roku – 4 grupy i 160 osób, a w 2008 roku już 9 grup i 170 osób.
 4. Teatr Małych Form „Proscenium” skupia ponad 15 osób oraz animuje do działania innych w zależności od przygotowywanej premiery.
 5. Grupa Żywego Słowa – skupia młodych miłośników sztuki, recytacji, poezji i prozy. Recytatorzy uczestniczą w wielu konkursach recytatorskich, uświetniają imprezy artystyczne i koncerty okolicznościowe. Grupa jest współorganizatorem dorocznych konkursów recytatorskich – regionalnych, powiatowych i miejskich organizowanych przez Chełmski Dom Kultury.
 6. „Może Teatr Tańca” – to nowa, działająca od czerwca 2007 roku przy Chełmskim Domu Kultury alternatywna grupa taneczna, skupiająca młodzież szkolną i studencką.
 7. Pracownia Twórcza – skupia ponad 80 osób amatorów i profesjonalistów. Są to trzy grupy wiekowe: dziecięca „Plastuś”, młodzieżowa „Kreska” i dorosłych „Alternatywa”. Pracownia jest organizatorem wielu wystaw twórczości amatorskiej i profesjonalnej. Średnio w roku organizuje 15 wystaw zbiorowych i indywidualnych prezentujących różne dziedziny twórczości. Promuje uczestników pracowni oraz twórców indywidualnych.
 8. Wśród innych możemy wyszczególnić Zespół hip-hopowy „The Elements”, Klub Brydża Sportowego, Break Dance, Klub Seniora.

Chełmski Dom Kultury od kilkadziesiątu lat współpracuje z profesjonalnymi instytucjami kultury oferującymi swoje usługi dla wszystkich grup wiekowych i społecznych zarówno w placówce, jak i w plenerze. Podyktowane jest to chęcią zaspokojenia różnorodnych potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta, jak również możliwością poznania przez nich często innych kultur. Dom kultury stanowi wzbogacenie oferty turystycznej oraz kulturalnej miasta. Współpraca z profesjonalnymi instytucjami kultury, prezentacja spektakli teatralnych, recitali i koncertów muzycznych realizowana jest przez: spektakle edukacyjne dla szkół, spektakle teatralne dla dzieci, bajki edukacyjne dla klas 0–III, spektakle operowe i operetkowe, organizację profesjonalnych imprez muzycznych, recitali, występy kabaretów, teatrów jednego aktora itp.

Imprezy edukacyjne dla dzieci i młodzieży realizowane są przez profesjonalne instytucje takie, jak: Narodowy Teatr Edukacji z Wrocławia, Krakowski Impresariat Teatralny, Teatr Współczesny z Krakowa, Agencję Impresaryjno-Koncertową „Pol Koncert” z Łodzi, Studio Edukacji Twórczej „Ponad Horyzontem” z Wołomina, Agencję Artystyczno-Reklamową z Krakowa, Agencję Artystyczną „Pegaz” ze Świdwina, Teatr „Kometa” z Łodzi, Teatr Muzyczny z Lublina, Teatr Kameralny z Lublina.

Każdego roku Chełmski Dom Kultury poszukuje wsparcia dla swoich przedsięwzięć, składając wnioski o dofinansowanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie.

WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Europejskie dziedzictwo kultury stanowi powód do dumy. Język, literatura, teatr, sztuki wizualne, architektura, rzemiosło, kino oraz audycje radiowe i telewizyjne mogą być związane z poszczególnymi krajami lub regionami, lecz równocześnie stanowią część wspólnego, europejskiego dziedzictwa kulturowego. Celem Unii Europejskiej jest pielęgnowanie i wspieranie różnorodności tego dziedzictwa oraz zapewnienie dostępu do dóbr kultury wszystkim obywatelom [Promowanie...].

Jednym ze sztandarowych programów UE jest program Kultura, który w aktualnej formie trwa od 2007 do 2013 roku, a jego budżet na ten okres wynosi około 400 mln euro. Program obejmuje wszelkie działania w dziedzinie kultury, które nie są działaniami o charakterze audiowizualnym. Szczegółowymi celami obecnej edycji programu Kultura są: uwrażliwianie społeczeństwa na kwestie związane z ochroną dziedzictwa kultury i uświadamianie mu jego znaczenia, wspieranie mobilności międzynarodowej osób działających w sektorze kulturalnym, wspieranie międzynarodowego przepływu dzieł oraz wyrobów artystycznych i kulturalnych oraz wspieranie dialogu między kulturami.

Większość placówek kultury, zwłaszcza w małych miastach, miejscowościach czy na wsi, boryka się z problemami finansowymi, co nie sprzyja prawidłowemu funkcjonowaniu tych jednostek. Ponadto uczestnictwo kulturalne w biedniejszych regionach jest mniejsze niż w bogatszych, dlatego tak ważne są dostępność do instytucji kultury, zróżnicowana oferta kulturalna i w efekcie satysfakcja z poziomu usług. Bywa to czynnikiem przyciągającym osoby spoza miasta czy regionu do placówek kultury, których zadaniem jest zachęcenie uczestników do kolejnych spotkań z kulturą.

W dużej mierze stopień wykorzystania środków unijnych w kulturze w latach 2004–2006, szczególnie w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, uzależniony był od władz samorządowych, które dokonały ostatecznego wyboru złożonych projektów. W związku z powyższym placówki kultury powinny przygotowywać projekty ciekawe i nakierowane na potrzeby i zainteresowania społeczności lokalnej. Decydenci zaś powinni być przekonani o słuszności swojej decyzji zatwierdzając projekty do realizacji [Zbroińska 2009].

Chełmski Dom Kultury dobrze sobie radzi i z dużą skutecznością pozyskuje fundusze z Unii Europejskiej. Każdy zrealizowany projekt znacznie wpływa na poziom i ofertę kulturalną w powiecie i mieście Chełm. Realizowane projekty to przede wszystkim [Zbroińska 2009]:

1. Projekt Międzynarodowy Jarmark Chełmski „Jak dobrze mieć sąsiada”, który był finansowany ze środków Wspólnot Europejskich w ramach Narodowego Programu dla Polski Fundusz Małych Projektów PHARE 2002 Euroregion Bug. Całkowita wartość projektu wynosiła 24 979,64 EUR, w tym dofinansowanie ze środków UE 15 829,60 EUR – 63,37%. Celami projektu były wzmocnienie i rozwój współpracy transgranicznej między miastami Kowel i Chełm, promowanie twórczości i twórców związanych z terenami Euroregionu Bug, zachowanie i pielęgnowanie ginących zawodów i sztuki ludowej obu narodów.
2. Projekt „Międzynarodowy Jarmark z Duchami”, który był finansowany ze środków Wspólnot Europejskich w ramach Narodowego Programu dla Polski, Fundusz Ma-

łych Projektów PHARE 2003 Euroregion Bug. Całkowita wartość projektu 37 907,55 EUR, w tym dofinansowanie ze środków UE 28 430,66 EUR – 75%. Zadaniem projektu były rozwój i pielęgnowanie współpracy transgranicznej pomiędzy Polską i Ukrainą (Chełmem i Kowlem) przez upowszechnianie historii i kultury związanej z terenami Euroregionu Bug.

3. Projekt Międzynarodowy Festiwal Rockowy „Chełmstok 2006”. Współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTEREG III A/TACIS CBC 2004–2006 oraz ze środków budżetu państwa. Całkowita wartość projektu 18 932,36 EUR (72 634,00 PLN), w tym dofinansowanie z UE 14 199,27 EUR (54 475,50 PLN).
4. Międzynarodowy Festiwal Chórów 2007, projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTEREG III A/TACIS CBC 2004–2006 oraz ze środków budżetu państwa. Całkowita wartość projektu 19 532,12 EUR (74 935,00 PLN), w tym dofinansowanie z UE 14 649,09 EUR (56 201,25 PLN).
5. Kultura narodów na pradawnym szlaku królewskim Warszawa – Kijów. Był to projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTEREG III A/TACIS CBC 2004–2006 oraz ze środków budżetu państwa. Całkowita wartość projektu 60 374,51 EUR (240 200,00 PLN), w tym dofinansowanie z UE 45 280,88 EUR (180 150,00 PLN). W ramach projektu zorganizowano trzy działania: Festyn „Chełm-Kowel na pradawnym szlaku królewskim”, Plener fotograficzny „W poszukiwaniu przeszłości...” oraz Przegląd Zespołów Rockowych „Chełmstok 2007”. Łącznie projekt objął około 12 000 uczestników.

W latach 2008–2009 Chełmski Dom Kultury nie pozyskiwał środków z funduszy unijnych. Mimo że złożono kilka wniosków, nie zostały one pozytywnie ocenione w procedurach. Jednak starał się pozyskiwać środki na działania w zakresie upowszechniania kultury z innych źródeł, np. z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego na organizowanie i udział w festiwalach, koncertach, jubileuszach, warsztatach, festiwalach filmowych, plenerach, wystawach i innych zadaniach z zakresu kultury o zasięgu wojewódzkim, ogólnokrajowym i międzynarodowym. Były to:

1. Ogólnopolskie Mistrzostwa Break Dance i Electric Boogie Chełm B-Boys Battle 2008.
2. Warsztaty Teatralne KRZYK.
3. Warsztaty Plastyczne Dzieci i Młodzieży Bieszczady 2008.
4. Festiwal Rockowy Chełmstok 2008 i 2009.
5. Ogólnopolskie Konfrontacje Tańca – Chełm 2008 i 2009.
6. „Będę Mistrzem” – cykl przygotowawczy Formacji Tańców Latinoamerykańskich Takt Chełmskiego Domu Kultury do Mistrzostw Polski i Mistrzostw Świata Formacji Tanecznych.

Pozyskanie środków unijnych wywarło znaczny wpływ na budżet domu kultury w latach 2004–2006 z kontynuacją na lata 2007–2008. Analizowana placówka na bieżąco stara się pozyskać fundusze na realizację zadań publicznych z zakresu upowszechniania kultury i sztuki.

Chełmski Dom Kultury, jako jedyna w regionie placówka z profesjonalnie przygotowaną kadrą merytoryczną i możliwościami lokalowymi, wzorem lat ubiegłych stara się o pozyskiwanie środków funduszy unijnych w celu realizacji zadań z zakresu upowszechniania kultury dla społeczności lokalnej. Otrzymane do tej pory fundusze pozwoliły placówce rozszerzyć listę propozycji kulturalnych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i ludzi starszych. Finansowe wsparcie wpływa na pewien specyficzny rodzaj bezpieczeństwa w działaniach podejmowanych przez kadrę merytoryczną placówki oraz sprawne i bez zakłóceń efektywne wywiązywanie się z zadań. Z kolei takie działania kadry wpływają na pozytywną ocenę lokalnej społeczności, która w sposób bezpośredni lub pośredni reaguje na odbiór oferowanych usług kulturalnych.

PODSUMOWANIE

Dzięki pozyskanym funduszom strukturalnym placówki takie jak domy kultury mają możliwość realizować projekty dotyczące zarówno upowszechniania kultury, jak też o charakterze turystycznym i inwestycyjnym, ochrony dziedzictwa kulturowego, rozbudowy i budowy infrastruktury kulturowej, przygotowania i wdrażania regionalnych produktów kulturowych czy opracowywania i wdrażania systemów informacji kulturalnej. Potencjał kulturowy i dobrze zachowane środowisko przyrodnicze czynią z polskich obszarów wiejskich miejsce do zwiedzania i wypoczynku zarówno dla turystów krajowych, jak i zagranicznych [Jędrzejczyk 2007].

Chełmski Dom Kultury dobrze sobie radzi i z dużą skutecznością pozyskuje fundusze z Unii Europejskiej. Każdy zrealizowany projekt znacznie wpływa na poziom i ofertę kulturalną i turystyczną w mieście. Otrzymane do tej pory fundusze pozwoliły placówce rozszerzyć listę propozycji kulturalnych zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych czy ludzi starszych. Z oferty korzystają także turyści przebywający na terenie gminy i powiatu chełmskiego.

Finansowe wsparcie wpływa na pewien specyficzny rodzaj bezpieczeństwa w działaniach podejmowanych przez kadrę merytoryczną placówki oraz sprawne i bez zakłóceń efektywne wywiązywanie się z zadań. Z kolei takie działania kadry wpływają na pozytywną ocenę lokalnej społeczności, która w sposób bezpośredni lub pośredni reaguje na odbiór oferowanych usług kulturalnych i turystycznych.

PIŚMIENNICTWO

- Analiza sytuacji na rynku pracy w mieście Chełm i powiecie chełmskim w 2009 roku. Wyd. Powiatowy Urząd pracy w Chełmie, marzec 2010.
- Burzyński R., 1972. Chełm. Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa.
- Głąbicka K., Grewiński M., 2003. Europejska polityka regionalna. Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa.
- Grosse T.G., 2000. Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej wpływ na rozwój gospodarczy. Przykład Grecji, Włoch, Irlandii i wnioski dla Polski. Warszawa.
- Jędrzejczyk J., 2007. Miejsce wsi w rozwoju turystyki w świetle dokumentów programowych i planistycznych, [w:] Turystyka w rozwoju obszarów wiejskich pod red. I. Sikorskiej-Wolak. Wyd. SGGW, Warszawa.

- Ładysz J., 2008. Polityka strukturalna Polski i Unii Europejskiej. PWE, Warszawa.
Promowanie bogatego dziedzictwa kultury europejskiej, [w:] www.europa.eu
Powiat – informacje ogólne, [w:] www.powiat.chelm.pl
Strategia rozwoju powiatu chełmskiego. Powiat chełmski atrakcyjny i przyjazny, 2008. Chełm.
- Szlachta J., 2000. Polityka regionalna i fundusze strukturalne – perspektywa unijna, [w:] E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), Znaczenie funduszy pomocowych Unii Europejskiej dla Polski. ANTA, Warszawa.
- Ślusarczyk Z., Szyjko C.T., 2008. Praktyczny przewodnik po funduszach strukturalnych Unii Europejskiej 2007–2013. Raport badań naukowych. Wydział Filologiczno-Historyczny, Instytut Stosunków Międzynarodowych, Wyd. MM, Piotrków Trybunalski.
- Zajac J., 2008. Fundusze strukturalne jako źródło finansowania projektów z zakresu turystyki w województwie mazowieckim w latach 2004–2006 [w:] Powęska H., (red.), Sposoby wykorzystania dóbr kultury dla potrzeb rozwoju funkcji turystycznej na Mazowszu przy wsparciu funduszy strukturalnych, Prace Naukowe nr 46, Katedra Polityki Agrarnej i Marketingu, Wyd. SGGW, Warszawa 2008.
- Zbroińska S., 2009. Znaczenie funduszy strukturalnych w rozwoju lokalnym na przykładzie Chełmskiego Domu Kultury. Praca magisterska napisana w Katedrze Polityki Europejskiej, Finansów i Marketingu SGGW, Warszawa 2009.
- Zimmer B., 1974. Miasto Chełm. Zarys historyczny. PWN, Warszawa-Kraków.

THE ROLE OF EUROPEAN FUNDS IN PRESERVATION OF CULTURAL HERITAGE ON THE EXAMPLE OF CHEŁM COMMUNITY CENTRE

Abstract. The paper is focused on use of sources from the European Funds for culture development. The Community Centre of Chełm was the area of the research, as a place enabling Chełm's inhabitants to access culture, which actively uses financial resources from the European Funds for local community development. Culture is timelessness good, which plays a vital role as a value of particular field of social life. Task realized by community centers are very important for the local community and they aim at organizing various forms of cultural education and upbringing through art.

Key words: structural funds, tourism, tourism economy, cultural heritage, cultural centre, Chełm poviat

Zaakceptowano do druku – Accepted for print 08.10.2010